

BETÆNKNING

Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget

Vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at afsætte midler til en grønlandsksproget programserie der skal sætte fokus på, hvordan samspillet mellem motion og kostvaner kan give en bedre livskvalitet såvel fysisk som mentalt.

(Fremsat af Medlem af Inatsisartut Andreas Uldum, Demokraterne)

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Inatsisartutmedlem Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqatigiit, formand
Inatsisartutmedlem Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit, næstformand
Inatsisartutmedlem Isak Hammond, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Jørgen-Ole Nyboe Nielsen, suppleant, Demokraterne
Inatsisartutmedlem Knud Kristiansen, Atassut
Inatsisartutmedlem Ruth Heilmann, Siumut
Inatsisartutmedlem Malik Berthelsen, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen den 5. oktober 2011 under EM2011 gennemgået forslaget, der under EM 2011 blev fremlagt af daværende Medlem af Inatsisartut, Niels Thomsen, Demokraterne. Efter Niels Thomsens udtræden af Inatsisartut blev forslaget overtaget af Medlem af Inatsisartut, Andreas Uldum, Demokraterne.

Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller ønsker at Inatsisartut tiltræder, at der prioriteres midler til en grønlandsksproget programserie, der skal sætte fokus på samspillet mellem kost, motion, psykisk og fysisk trivsel. Dette samlet for at styrke befolkningens livskvalitet - fysisk såvel som mentalt.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

I svarnotatet til 1. behandlingen af beslutningsforslaget fremførte Naalakkersuisut følgende ændringsforslag til forslaget:

At Naalakkersuisut pålægges:

- 1. At rette henvendelse til KNR om muligheden for at genudsende de 10 grønlandsksprogede programmer.**
- 2. At søge at skaffe midler til yderligere informationsindsats indenfor kost og motion.**
- 3. At redegøre for arbejdet på FM 2012.**

Med henvisning til partiernes ordførerindlæg og den gennemførte debat fra 1. behandlingen skal følgende anføres:

Inuit Ataqatigiit støttede under 1. behandlingen ændringsforslaget fra Naalakkersuisut.

Siumut støttede under 1. behandlingen forslaget i den oprindelige form.

Demokraterne støttede under 1. behandlingen forslaget i den oprindelige form.

Atassut støttede både elementer i forslaget i den oprindelige form og elementer i forslaget fra Naalakkersuisut.

Kattusseqatigiit Partiit støttede under 1. behandlingen ændringsforslaget fra Naalakkersuisut.

På denne baggrund blev forslaget henvist til videre behandling i Familie- og Sundhedsudvalget.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget bemærker, at forslagsstillers forslag har en anden og eventuelt bredere målgruppe end Folkesundhedsprogrammet – Inuuneritta, der i henhold til det anførte under hovedkonto 34.15.01 *Paarisa og Inuuneritta* i FL 2011 har børn og unge samt deres familie og ældre som målgruppe.

Forslagsstillers forslag er rettet mod den del af befolkningen, der forstår grønlandsk, uanset alder og civilstand.

I Familie- og Sundhedsudvalget er det enighed om, at forebyggende tiltag er påkrævede for at styrke befolkningens livskvalitet. I udvalget er der en principiel enighed om, at forebyggende tiltag skal inddrage seneste viden, herunder være opdaterede og tilpasset målgruppen.

Udvalget bemærkede, at alle partierne under 1. behandlingen prioriterede forebyggende indsats til gavn for befolkningens livskvalitet meget højt.

Familie- og Sundhedsudvalget har noteret sig, at drøftelserne under 1. behandlingen var meget fokuseret mod finansieringen af forslagsstillers forslag.

Familie- og Sundhedsudvalget har tillige noteret sig, at Medlemmet af Naalakkersuisut for Sundhed ikke finder, at forslaget helt eller delvist kan finansieres med midler afsat på hovedkonto 34.15.01 *Paarisa og Inuuneritta*. For 2011 blev der afsat 10.712.000 kr. på denne hovedkonto. I Finansloven for 2012 blev den afsatte bevilling på hovedkonto 34.15.01 *Paarisa og Inuuneritta* reduceret til 6.676.000 kr. Reduktionen hænger sammen med, at der på Finansloven for 2012 fra hovedkontoen 34.15.01 *Paarisa og Inuuneritta* til hovedkonto 34.12.02 *Udvikling og projekter* blev overført 4 mio. kr.. Derudover blev hovedkonto 34.15.01 *Paarisa og Inuuneritta* reduceret med yderligere kr. 32.000 for 2012.

Udvalget kan konstatere, at forslagsstiller alene har anvist delvis finansiering af forslaget.

Udvalget kan konstatere, at det ikke er sikkert, at der ved eksterne midler kan sikres restfinansiering af forslaget.

Der er ikke enighed i udvalget om, at forslaget delvist skal finansieres ved at øremærke midler fra hovedkonto 34.15.01. Der er endsiges ikke i udvalget enighed om, hvilke forebyggende indsatser der i givet fald skulle erstattes med de forebyggende tiltag i nærværende forslag.

Som et led i udvalgets behandling af forslaget har udvalget rettet en række afklarende spørgsmål til Naalakkersuisut. Som bilag 1 vedlægges besvarelse af 18. april 2012, og som bilag 2 vedlægges besvarelse af 1. maj 2012 på udvalgets opfølgende spørgsmål. Udvalget kommer i betænkningen nærmere ind på besvarelsen, men henviser i det hele til de anførte bilag, hvori spørgsmål og besvarelser forefindes.

Om forebyggelsesbehovet

Familie- og Sundhedsudvalget har drøftet, hvornår der kan anses at være afsat tilstrækkeligt med offentlige midler til forebyggende indsatser. Udvalget har i denne forbindelse drøftet behovet for de forebyggende indsatser. På baggrund af drøftelserne er udvalget kommet frem til, at der skal afsættes forebyggende midler svarende til behovet. Jo større behovet for forebyggelse er, jo flere midler skal der afsættes. For Familie- og Sundhedsudvalget er det vigtigt, at få afdækket det reelle behov, da dette skal synliggøres, således at det kan indgå i den samlede økonomiske prioritering af samfundets ressourcer.

Om strategier og målsætninger for folkesundheden.

I forordet til Folkesundhedsprogrammet 2007-2012 fremførte den daværende Landsstyreformand, Hans Enoksen og det daværende Landsstyremedlem for Sundhed og Miljø, Agathe Fontain under **Forord:**

Det er Landsstyrets målsætning at forbedre folkesundheden og derved sikre en øget livskvalitet. Dette skal ikke ske gennem behandling alene. Tiden er inde til at øge fokus på og opprioritere sundhedsfremme og det forebyggende arbejde. Livsstilssygdomme er i stigning overalt i verden med svimlende hastighed. Diabetes og hjertekarsygdomme som følge af overvægt og kræftsygdomme som følge af rygning er et globalt problem og en tikkende bombe under sundhedsvæsenet. På verdensplan betegner WHO fedme som et større problem end sult. Her i landet har vi endnu kun begyndelsen af følgerne af en usund livsstil, men vi ved, at presset på sundhedsvæsenet vil stige i de kommende år. Hvis vi ikke bremser udviklingen ved en effektiv og målrettet indsats til forbedring af folkesundheden, vil der komme store både økonomiske og menneskelige omkostninger.

Familie- og Sundhedsudvalget er opmærksom på, at det nuværende Folkesundhedsprogram dækker perioden 2007-2012.

Familie- og Sundhedsudvalget anser, med henvisning til Forordet fra Folkesundhedsprogrammet for 2007-2012, at der fremtidigt kan blive tale om at øge midlerne til de forebyggende indsatser.

Familie- og Sundhedsudvalget støtter, at der vedtages et nyt folkesundhedsprogram, Inuuneritta 2013-2018, som en forsættelse af det nuværende folkesundhedsprogram.

Om finansiering af forebyggende indsatser

Omkring finansiering af de forebyggende indsatser og tiltag har udvalget drøftet, hvorvidt der på området skulle være en direkte sammenhæng mellem landskassens indtægter for så vidt angår alkohol- og tobaksafgifter samt lotteri- og automatspilafgifter, og finansieringen af de forebyggende indsatser og tiltag på områderne.

Familie- og Sundhedsudvalget skal fremhæve følgende fra landskassens regnskaber for 2010:

Alkoholafgifterne er opført som en indtægt på:	235.428.000 kr.
Tobaksafgifterne er opført som en indtægt på:	195.749.000 kr.
Lotteriafgifterne er opført som en indtægt på:	8.344.000 kr.
Automatspilafgifterne er opført som en indtægt på:	11.257.000 kr.
Samlet indtægt til landskassen for 2011 på anførte:	<u>450.778.000 kr.</u>

På Finansloven for 2011 er der på hovedkonto 34.11.05 *Alkoholbehandlingscentre* afsat 4.982.000 kr. Der afsættes med andre ord små 5 mio. kr. på Finansloven direkte til behandling af alkoholmisbrug samt anden misbrug, herunder ludomani, mens samfundet for 2010 havde en indtægt på mere end 235 mio. kr. som følge af forbruget af alkohol. På Finansloven for 2012 blev der på hovedkonto 34.11.05 *Alkoholbehandlingscentre* afsat 5.092.000 kr. Familie- og Sundhedsudvalget finder det meget tankevækkende, at sætte disse tal op mod hinanden. I kommunerne og i det private erhvervsliv anvendes også midler til forebyggelse af alkoholmisbrug og alkoholbehandling, men dette ændrer ikke ved, at midlerne afsat til den forebyggende indsats på området og den egentlige misbrugsbehandling, står i skærende

kontrakt til samfundets indtægter som følge af alkoholforbruget.

På hovedkonto 30.15.01 *Paarisa og Inuuneritta* er der på Finansloven for 2012 afsat 500.000 kr. til en forebyggende indsats mod rygning, mens der for 2010 var en indtægt på mere end 195 mio. kr. som følge af tobaksafgifterne. Igen en meget markant forskel på indtægterne og udgifterne for det produkt forebyggelsen er rettet mod.

Familie- og Sundhedsudvalget har drøftet, hvorvidt der burde øremærkes væsentlig flere midler fra indtægterne som følge af afgifterne for alkohol, tobak og spil til de forebyggende og behandlende indsatser på selvsamme områder.

Udvalget ser allerede gerne til 2. behandlingen af dette forslag politiske udmeldinger fra både partierne og Naalakkersuisut omkring udvalgets foreløbige drøfter og overvejelser omkring denne problemstilling med konkret at øremærke midler til forebyggede indsatser.

Den af Familie- og Sundhedsudvalget opstillede opgørelse skal endvidere sammenholdes med de direkte udgifter og omkostninger for samfundet fx indenfor sundheds- og socialvæsenet som følge af misbrug af alkohol, ludomani samt et meget højt forbrug af tobak.

Om ændringsforslaget fra Naalakkersuisut

Naalakkersuisut fremsatte i svarnotatet et ændringsforslag som gengivet indledningsvist i denne betænkning. Udvalget har nærmere vurderet ændringsforslaget, der består af 3 delelementer. Udvalget har efter 1. behandlingen rettet en række opfølgende spørgsmål til Naalakkersuisut i relation til ændringsforslaget.

I ændringsforslaget skulle der som første delelement rettes henvendelse til KNR om muligheden for at genudsende 10 konkrete programmer.

Familie- og Sundhedsudvalget kan med tilfredshed konstatere, at dette er sket med den følge, at KNR her i 2012 har genudsendt eller er ved at genudsende de 10 programmer.

Der skulle som delelement 2 i ændringsforslaget dernæst gøres en indsats for at skaffe midler til yderligere informationsindsats indenfor kost og motion.

Familie- og Sundhedsudvalget kan konstatere, at der er rettet henvendelse til Ernæringsrådet med henblik på at dette skal fremkomme med et oplæg til, hvorledes en programserie, som foreslået af forslagsstiller, kunne se ud.

Omkring finansieringen skal anføres, at Ernæringsrådet endnu ikke har udarbejdet et oplæg om en programserie som foreslået til Medlemmet af Naalakkersuisut for Sundhed, hvorefter der heller ikke er gennemført økonomiske beregninger af, hvor meget en sådan programserie vil koste. Det oplyses overfor udvalget af Medlemmet af Naalakkersuisut for Sundhed, at der endnu ikke er skaffet eksterne midler til finansieringen.

Dernæst skulle Naalakkersuisut til FM 2012 som det 3. delelement i ændringsforslaget redegøre for arbejdet med de to første delelementer i ændringsforslaget.

Familie- og Sundhedsudvalget har noteret sig arbejdet i Naalakkersuisut omkring delelementerne 1 og 2 i de fremsendte besvarelser.

Udvalget konstaterer, at Naalakkersuisut for nærværende ikke har opfyldt eget ændringsforslag.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Forslagsstiller har i forslaget anført, at der er økonomiske konsekvenser forbundet med en vedtagelse af forslaget. De umiddelbare økonomiske konsekvenser vil være, at der maksimalt skal påregnes produktionsudgifter i størrelsesorden 2 mio. kr. Forslagsstiller anser, at midlerne delvist skal afholdes fra hovedkonto 34.15.01 *Paarisa og Inuuneritta*, og delvist fra fonde, sponsorater og lign.

Forslagsstiller påregner imidlertid en mere langsigtet og udlignende samfundsmæssig gevinst, såfremt forslaget realiseres. Opnås mere fysisk og mental livskvalitet, så vil dette give et mindre økonomisk pres på ydelserne fra sundhedsvæsenet.

Såfremt ændringsforslaget fra Naalakkersuisut vedtages, vil dette medføre ganske begrænsede økonomiske konsekvenser.

Udvalget har forespurgt Naalakkersuisut, hvilke midler der i 2010 og 2011 samlet har været afholdt til informationsvirksomhed i medierne og til hvilke formål. Besvarelsen skulle afspejle prioriteringerne i 2010 og 2011 i Naalakkersuisut til informationsvirksomhed.

Udvalget kan konstatere, at Naalakkersuisut endnu ikke fyldestgørende har redegjort for dette. Der er redegjort for informationsvirksomheden i medierne under Medlemmet af Naalakkersuisut for Sundhed i 2010 og 2011, men ikke for den mediemæssige informationsvirksomhed for det samlede Naalakkersuisut i 2010 og 2011. Med forbehold for fejl oplyses fra Medlemmet af Naalakkersuisut for Sundhed, at området i 2010 afholdt medieinformation for kr. 713.062 og i 2011 for kr. 1.634.397.

Udvalget prøver for 3. gang at få svar på dets spørgsmål, og retter følgende spørgsmål til det samlede Naalakkersuisut:

Hvilke samlede midler afholdte Naalakkersuisut til informationsvirksomhed i medierne i henholdsvis 2010 og 2011 og til hvilke formål? For at være sikker på, at spørgsmålet opfattes rigtigt, så ønsker udvalget oplyst, hvilken procentdel opgjort i kroner udgjorde medieinformation om forebyggelse i henholdsvis 2010 og 2011 ud af den samlede medieinformation, som det samlede Naalakkersuisut bekostede til medieinformation i de anførte år?

Baggrunden for spørgsmålet er, at udvalget konkret ønsker at få at vide, hvor stor en del af medieinformationen fra Selvstyret som omfatter (sundheds) forebyggende information.

Udvalget imødeser en snarlig besvarelse af spørgsmålet. Optimalt ville det være om en besvarelse fra Naalakkersuisut kunne foreligge ved 2. behandlingen af forslaget.

Udvalgets indstillinger

Et flertal i udvalget bestående af Siumut, Demokraterne og Atassut skal om forslaget **bemærke:**

Siumut, Demokraterne og Atassut støtter forslaget fuldt ud, da vi anser, at et godt samspil mellem kost og motion er i god overensstemmelse med målsætningen om fysisk og psykisk sundhed. Det er nødvendigt at lave innovative udsendelsesprogrammer, der er tilpasset nutiden, da det kan være svært at gøre indtryk på børn og unge, hvis der sendes gamle genudsendelser. Derfor er det nødvendigt at lave nye udsendelser.

Hvis man ser på landskassens skatteindtægter, og hvis man bruger flere midler til forebyggelse heraf, så vil det på længere sigt resultere i, at målsætningerne opnås og at folk bliver sundere. Vi fra Siumut, Demokraterne og Atassut mener, og tvivler ikke på, at det ville betale sig. Udvalgsflertallet henstiller supplerende til, at Naalakkersuisut forsat arbejder for at finde eksterne midler til dette støtteværdige formål.

Ovennævnte udvalgsflertal indstiller på denne baggrund forslaget til vedtagelse af Inatsisartut i den foreliggende form.

Udvalgsflertallet indstiller ændringsforslaget fra Naalakkersuisut til forkastelse.

Et mindretal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit skal **bemærke:**

Mindretallet anerkender formålet med forslaget, hvorefter der skal gennemføres forebyggende tiltag, der skal sætte fokus på sammenhængen mellem kost, motion, fysisk og psykisk trivsel.

Mindretallet anser, at tiltagene i Naalakkersuisut imødekommer behovet samt at ændringsforslaget fra Naalakkersuisut for nuværende og vurderet i en sammenhæng er passende til opfølgning på forslaget.

Inuit Ataqatigiit opfordrer til, at der i det kommende folkesundhedsprogram arbejdes for styrket fysisk og psykisk trivsel hos befolkningen.

Ovennævnte udvalgsmindretal indstiller på denne baggrund det oprindelige forslag til forkastelse af Inatsisartut.

På denne baggrund støtter Inuit Ataqatigiit ændringsforslaget fra Naalakkersuisut og indstiller dette til vedtagelse.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Olga P. Berthelsen,
Formand

Debora Kleist

Isak Hammond

Jørgen-Ole Nyboe Nielsen

Knud Kristiansen

Ruth Heilmann

Malik Berthelsen/
Kristian Jeremiassen